7/7076

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

ÇOK İVEDİ/SÜRELİ

Sayı : 026.21/2002/SPGY/176772
Konu : Yazılı Soru Önergesi

13.05.2002
SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 2 Mayıs 2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14927 sayılı yazıları.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın 7/7076 Esas No'lu yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmuştur.

Saygılarımla arzederim.

İCEM

İsmail CEM
Bakan

EK: Soru önergesi yanıtı (2 nüsha)

7/7076

KARAMAN MİLLETVEKİLİ SAYIN ZEKİ ÜNAL'IN YAZILI SORU ÖNERGESİ

Yazılı basında "Ambargonun faturası 80 milyar Dolar" başlıklı verilen haberde; Gaziantep Ticaret Odası Başkanı Sayın Mehmet Aslan'ın Birleşmiş Milletler kararıyla Irak'a uygulanan ambargonun, Türkiye'ye faturasının 80 milyar Doları aştığını belirtmiştir.

Irak'a 12 yıldır uygulanan ambargonun faturası Türkiye'ye, Türkiye'de Güneydoğu Anadolu'ya, bölgede de Gaziantep'e ödetildiğini kaydeden Aslan, Birleşmiş Milletler ambargo Kararına harfiyen uyan Türkiye'nin uğradığı ekonomik zararın 40-45 milyar, ancak alternatif maliyetinin ise 80 milyar Doları aştığını ifade etmektedir.

SORULAR:

1. Sayın Oda Başkanı Mehmet Aslan'ın belirttiği 80 milyarlık ambargo zararına katılıyor musunuz? Katılıyor iseniz, ambargonun devamında niçin ısrar ediyorsunuz?
2. Şayet "bu bir Birleşmiş Milletler kararıdır, uymak zorundayız" deniliyor ise, tüm dünya ülkelerinin bu karara bizim kadar ciddiyet gösterdiği söylenebilir mi? Ya da dünyada Türkiye kadar bu ambargodan etkilenen başka hangi ülke vardır?
3. Tüm dünya ülkeleri dış politikada kendi milli çıkarları ve menfaatlerini ön planda bulundururken Türkiye'nin bu durumu göz ardı ederek hala ambargoya sadakat göstermesi fazlaca iyimserlik değil midir?
4. Türkiye'nin tarihi, dini, kültürel ve coğrafi bağları yanında özellikle komşumuz olan bundan sonra da beraber yaşayacağımız Irak'a, ambargo konusunda ekonomik çıkarlarımızı da nazarı dikkate alarak daha farklı ve ılımlı bir politika çizgisi uygulamamız gerekmiyor mu?
5. Irak'a uygulanan Birleşmiş Milletler ambargosu sebebiyle, Türkiye'nin maruz kaldığı 80 milyar Dolarlık zarar resmen de onaylanıyorsa, bu zararın telafisi için, Bakanlık olarak Birleşmiş Milletler nezdinde bir girişiminiz olmuş mudur? Olmamış ise olacak mıdır?

YANITLAR:

Bilindiği üzere, BMGK kararlarına uyulması tüm üye ülkeler gibi Türkiye için de uluslararası bir yükümlülük teşkil etmektedir. Türkiye, Irak'a uygulanan ambargonun kaldırılmasını arzulamakla birlikte, Irak'ın ilgili BMGK kararlarına uymasının ardından ambargonun kaldırılmasına dek Irak'la ticaretini BM yaptırımları çerçevesinde, Petrol Karşılığı Gıda Programı'nın parametreleri bağlamında sürdürmek durumundadır.

BM ambargosundan zarar gören Irak halkının temel ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak amacıyla 1996 yılında "Petrol Karşılığı Gıda Programı" adı altında uygulanmaya başlanan BMGK'nin 986 sayılı kararı, Türkiye'nin Körfez Krizi nedeniyle uğradığı ekonomik kayıpları tamamen telafi edememekle birlikte, ülkemizin Irak'a yeniden ihracata başlayabilmesine olanak tanımıştır. Bu program çerçevesinde Irak'ın ihraç etmesine izin verilen petrolün bir bölümünün Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattından sevkiyatına başlanmasıyla da Türkiye'nin önemli altyapı yatırımlarından biri olan bu hattın yeniden işlerlik kazanması sağlanmıştır.

1996 yılında Türkiye, Irak'a uygulanan ambargonun getirdiği ağır ekonomik yükün hafifletilmesi amacıyla BM Yaptırımlar Komitesi'ne başvuruda bulunmuştur. Başvuruda, ambargo nedeniyle Türkiye'nin o yıl itibariyle 28 milyar dolara ulaşan ekonomik kayba uğradığı izah edilmiş ve bunun telafisi için Irak'tan mal ihracatına karşı ham petrol ithalatı imkanı sağlanması, petrol ithalatımızın bir kısmının Irak'tan birikmiş alacaklarımıza karşı gerçekleştirilmesi talep edilmiştir. Türkiye'nin talebi konusunda BM

Yaptırımlar Komitesi'nde bir karar alınamamış, 1999 yılında Komite'nin talebi üzerine başvuru güncelleştirilerek yinelenmiş ve uğradığımız ekonomik zararlar 1999 yılı itibariyle 35 milyar dolar olarak bildirilmiştir. O tarihten bu yana sözkonusu rakamın artmış olması tabiidir. Talebimiz halen reddedilmemiş ise de, bir sonuca da bağlanamamıştır. Konu tarafımızdan izlenmekte olup, Türkiye'nin Irak'a uygulanan BM yaptırımlarından görmekte olduğu zararlar her vesileyle konuyla ilgili ülke ve çevrelerin dikkatine getirilmektedir.